

Mecseki Barlangkutató Csoport

2022 Évi Kutatási Jelentése

2023

A Mecseki Barlangkutató Csoport 2022 Évi Kutatási Jelentése

Írták:

Bauer Márton
Dr. Gábor Olivér
Gregorits Máté
Haász József
Ruszkiczay-Rüdiger Zsófia
Sebe Krisztina
Zalán Béla

Fotózták:

Egri Csaba
Dr. Gábor Olivér
Gregorits Máté
Haász József
Jeki Gabriella
Zalánné Borbás Rita
Zalán Béla

Szerkesztették:

Gregorits Máté
Zalán Béla

2023. Február

Tartalomjegyzék

A Mecseki Barlangkutató Csoport megalakulásának rövid története (Zalán Béla).....	3
A Törökpince-víznyelő feltárása (Haász József, Zalán Béla)	4
Adatok a Törökpince – víznyelő barlang kutatástörténetéhez (Zalán Béla)	11
Különleges-e a Törökpince - víznyelő barlangja? (Zalán Béla).....	18
Előzetes földtani vizsgálatok a Törökpince – víznyelőbarlangban (Bauer Márton, Ruszkiczay-Rüdiger Zsófia, Sebe Krisztina)	26
Régészeti jelentés az Abaligeti Törökpince -víznyelőbarlangról (dr. Gábor Olivér régész JPM))	29
A Törökpince-víznyelőbarlang fosszilis és recens maradványai (Gregorits Máté).....	32
Néhány gondolat a miocén abráziós konglomerátumban fellelt cseppkő kavicsok kapcsán (Zalán Béla)	36
Barlangvédelemi tevékenységeink (Haász József, Zalán Béla).....	39
Janus Pannonius Múzeum Természettudományi Osztály és Mecsekerdő Zrt. LIDAR képe a Mecsekről (Haász József).....	41
Szemétszedés a karszton (Haász József, Zalán Béla).....	42
A Mecseki Barlangkutató Csoport egyéb tevékenységei (Zalán Béla)	45
A Mecseki Barlangkutató Csoport részvétele egy tervezett kiállítás és konferencia megrendezésében (Zalán Béla).....	48
Támogatóink (Haász József, Zalán Béla)	54

A Mecseki Barlangkutató Csoport megalakulásának rövid története

(Zalán Béla)

Még 2020 őszén megkeresett két fiatalember (Haász József (Joci) és Nok Péter) miszerint őket nagyon érdekli a barlangkutató.

Elmondták, hogy már többféle módon próbáltak kapcsolatot találni a Mecsekben barlangkutatókkal, de nem igen vették komolyan őket. Általában az volt a válasz, hogy majd hívunk, ha lesz kutatás vagy valamilyen munka stb., de nemigen keresték őket. Így aztán nem veszélytelen módon önállóan kezdték felderíteni a mecseki barlangokat.

Első találkozásunk alkalmával az Abaligeti – barlang főágát kerestük fel, ahol hosszasan beszélgettünk a barlangokról és azok kutatási lehetőségeiről.

Igyekeztem meggyőzni őket, hogy mindenképpen csatlakozzanak egy barlangkutató csoporthoz - egyesülethez ahol a tapasztaltabb kutatókkal folytatott közös munka során rengeteget tanulhatnak a mecseki barlangokról, és azok kutatásáról.

A 2021-es év úgy telt el, hogy megpróbáltak bekapcsolódni egy barlangkutató egyesület tevékenységébe és részt vettek a nyári táborában is, de finoman fogalmazva nem nyerték meg a tetszésüket az ott tapasztaltak.

Közben gyakran megkerestek és hosszasan beszélgettünk a barlangkutatóról, valamint sokat jártunk ki együtt a terepre is. Egyre gyakrabban nyilvánították ki, miszerint ők önálló kutatásba kívánnak kezdeni, és már ki is nézték feltáró kutatásra a számukra megfelelő Törökpince – víznyelő barlangot.

Közben Nok Péter külföldre ment dolgozni így a másik fiú, Joci egyedül maradt, de álmát nem adta fel. Intenzív szervezésbe kezdett és ennek köszönhetően 2022 januárjában közös erővel létrehoztuk a Mecseki Barlangkutató Csoportot. A tagság egyelőre mintegy tíz fő körül mozog.

Részemről a kutatásvezetői végzettségemmel, és a mecseki barlangok kutatásában szerzett néhány évtizedes tapasztalatommal kívánom segíteni a csoportot.

Megkértük és meg is kaptuk a Törökpince – víznyelő barlang feltárására a kutatási engedélyt és így megindulhatott az önálló munka.

A Törökpince-víznyelő feltárása

(Haász József, Zalán Béla)

Nok Péterrel egy próbabontást végeztünk a barlang végpontján (87 m), ahol igen nagy huzat volt. Mivel nem tűnt lehetetlennek a barlang további kutatása, e hely mellett döntöttünk. A járat meglehetősen szűk és lapos volt, szinte teljesen feltöltődve apró szemcsés hordalékkal. A nagy aszály miatt valamennyire kiszáradt ez az anyag és „könnyen” lehetett ásni. 8 méter után egy kis fülkébe értünk, ülve meg lehetett fordulni benne. Találtunk egy feliratot „Bodrog”. Tovább ástunk, és 6 méter után, a már Rónaki László által feljegyzett terembe jutottunk be, ami elég nagy volt az eddigi terekhez képest. 6 méter magas, 2 méter széles, 3 méter hosszú, a tetejéből nyílik egy 1 köbméteres kis fülke. Ebben a teremben megtaláltuk Előd Szaniszló monogramját és egy név nélküli 1992-es vésetet is. Ezt a termet a későbbiekben depónak használtuk és a Vastrón nevet kapta. Utána a szűk csőjárat, még 2 méteren át tartott, majd kiszélesedett és két oldalsó fülke kapcsolódott be. Egy kb. 2,5 méter hosszú és egy 1 méter hosszú, mindkettő kb. 1 méter széles, mindez 2,5 méter hosszan, bár itt is kellett bővíteni bőven.

Itt kapcsolódott be a munkába Horváth László Artúr, majd Poláéknál egy táborban megismertem két beleváló lányt is, Bükösdi-Garai Fédrát (Vidra) és Naumov Emesét, mindketten pécsiek, hát hívtam őket melózni és el is jöttek. Simon Balázs és Gregorits Máté (Stifi), Tóth Zita Emese, is a csapat része lett.

A vödrök nem váltak be ezért kikukázott ponyvából varrtunk kb. 40-50 literes csőzsákokat, amik nagyon jól szuperáltak. Munkánk inentől elég monotonná vált, hajtottuk a kuszodát előre és minden kanyar után vártam az újabb termet. Fédra nagyon lelkes volt egyik bontási nap utáni reggel és mondta, hogy menjünk vissza ásni. Semmi kedvem nem volt, de úgy voltam vele, hogy eleget teszek és felhúszom az overált. Ő kezdte a bontást majd derékig át is préselte magát, mondta, hogy elfér bent egy ember, kb. 2 méter hosszú és 50 centi magas 30 centi széles és élesen kanyarodik balra. A főtéből viszont egy kb. kétmázsás konglomerátum tömb lóg az ember feje fölé és szemmel láthatóan nem sok minden tartja.

Átvéstük a szűkületet, majd bepréseltem magam vigyázva a fölöttem lévő tüneményre. A 90 fokos szűk kanyarba még bekényszerítettem a testem, de utána éreztem, hogy se előre se hátra. Vidra mérnöki pontossággal odadobta a kezemhez a kisásót és elkezdtem előre ásni magam. Oldalra tudtam eltenni az anyagot, préseltem magam előre, borzalmasan fáj mindenem a szűk járat mindenfelé kanyargott azon az 5 méteren, egyszer csak azt láttam, hogy kb. 45-os szögben indul el felfelé, majd a

tetején elveszik a lámpa fénye. Minden örömmel azon voltam, hogy átpréseljem magam és ez sikerült is! Éppen, hogy bepillantottam és azonnal elborultan kezdtem kiabálni Fédrának, hogy jöjjön át azonnal és közben bent lógott a fejem a járatban, hogy hallgassam mi történik velem. Átért és így 102 méter szüntelen ásás után indulhatott a felfedezés!

Az első termünk, Myskowszky-terem, 26 méter hosszú, 5-6 méter széles, 2-5 méter magas. A végén kettévágzik. Mindkét járat a második Omladék-terembe vezet, 16 méter hosszú, 5 méter széles, 5-6 méter magas. Itt még az omladék között további járatokat tártunk fel. Ez után egy ellaposodó folyosó következik, geológiája igen változatos. Az Omladék-terem és az utána lévő folyosó főtéje, erősen megtöredezett, semmiképp nem szabad hozzányúlni! Aztán a már „megunt” egyhangú konglomerátum folyosó után egyszer csak találkoztunk egy cseppköves párkánnyal és utána következett a Viaszutca névre hallgató 25 méter hosszú folyosó és az utolsó két terem a Sártenger és a Dekkező. A Sártenger 17 méter hosszú és valahol ilyen széles is és 4 méter magas. Ezek igen gazdagok a cseppkőképződményekben rengeteg heliktit a jellemző. A talpunk alatt helyenként 25 centi vastag cseppkőkéreg van álló cseppkövekkel, de nem eredeti helyükön, ugyanis a hordalékot kimosta alá a víz és hatalmas táblákban összetöredezett. A Sártenger-terem tetejéből nyílik a Bojler fülke, amit szinte teljesen behálózott a cseppkő, de észrevettük, hogy mögötte elég nagy tér van, hát levettük az overált és bemásztunk a cseppkőrácson.

A rengeteg letört kis szalmacseppkő ihlette a nevét (Dekkező), de van még itt érdekesség. A termet „kettévágja” az Ezüst-folyam, ami a terem tetején még csak 20-30 centi széles, de végén, 2-3 méteresre tágul, majd belefut egy cseppköves, kiszáradt medencébe. Ennek az alján több ezer barlangi gyöngyhöz hasonló képződmény keletkezett. Itt ősmaradványokra még nem leltünk bár idáig kétszer voltunk ebben a teremben. Visszakanyarodva a Sártengerhez, a végpont felé haladva ezeken a már említett cseppkőtáblákon kell lemászni és újra találkozunk a patakmederrel, aminek a jobb oldalából számos jégkorszaki csont lógott ki.

A végpont kb. 50 centi magasra és 2 méter szélesre csökkent és tele volt kézilabdányi mészkődarabokkal. Még a héten megcsináltuk a járótúvonal kijelölést, kb. 300 méter madzaggal gazdagítva a barlangot és elkezdődött a szemügyre vételezés. Régészeti leletek és rengeteg csont is az utunkat állta. Megkezdődött a térképezés is, de idáig csak poligonunk és alaprajzunk van. 3D-s barlangtérképben gondolkodunk, reméljük jövő évre sikerül összehozni.

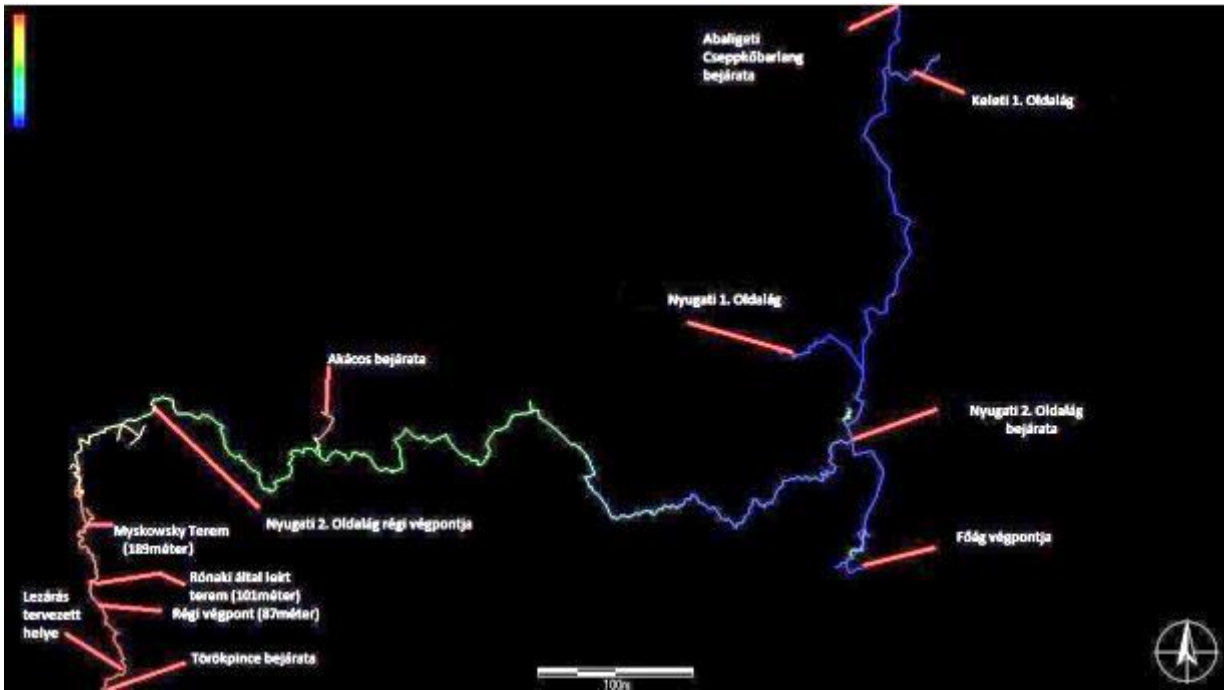
Amikor már úgy éreztük, hogy a járótúvonalat teljes egészében átvizsgáltuk indulhatott a két barlang összekötése, de előtte arra gondoltunk, hogy leellenőrizzük a poligonunkat, hiszen 16 métert mutatott a két végpont között. Vittem egy pár bűdös

füstölópálcát magammal, ha esetleg a hangot nem hallanánk. A többiek előbb beértek a Törökpince végpontjára és hatalmas öröm volt, hogy a végponttól még csak 40 méterre voltam, de már lehetett hallani a duruzsolásukat. (Mindig magyaráznak) Mikor a Nyugati 2-es végpontján voltam és tisztán hallottam, hogy itt vannak mellettem, egyből átréseltem magam a szűkületen és előrébb mentem még 5 métert, ekkor már láttuk is egymást. Következő hétvégére hatalmas munkát hirdettünk ki, de csak 4-en jöttünk össze erre a nemes alkalomra. Természetesen senki sem akart a Nyugatiból ásní, hát mindannyian a Törökpince felől mentünk. Sikerült is szűken átbontani és indulhatott is az első átmenő túra. Már régen megígértük egymásnak, ha átlukadunk akkor a főágon fogunk kimenni és beugrunk a tóba lemosni tisztátlan lelkünket.

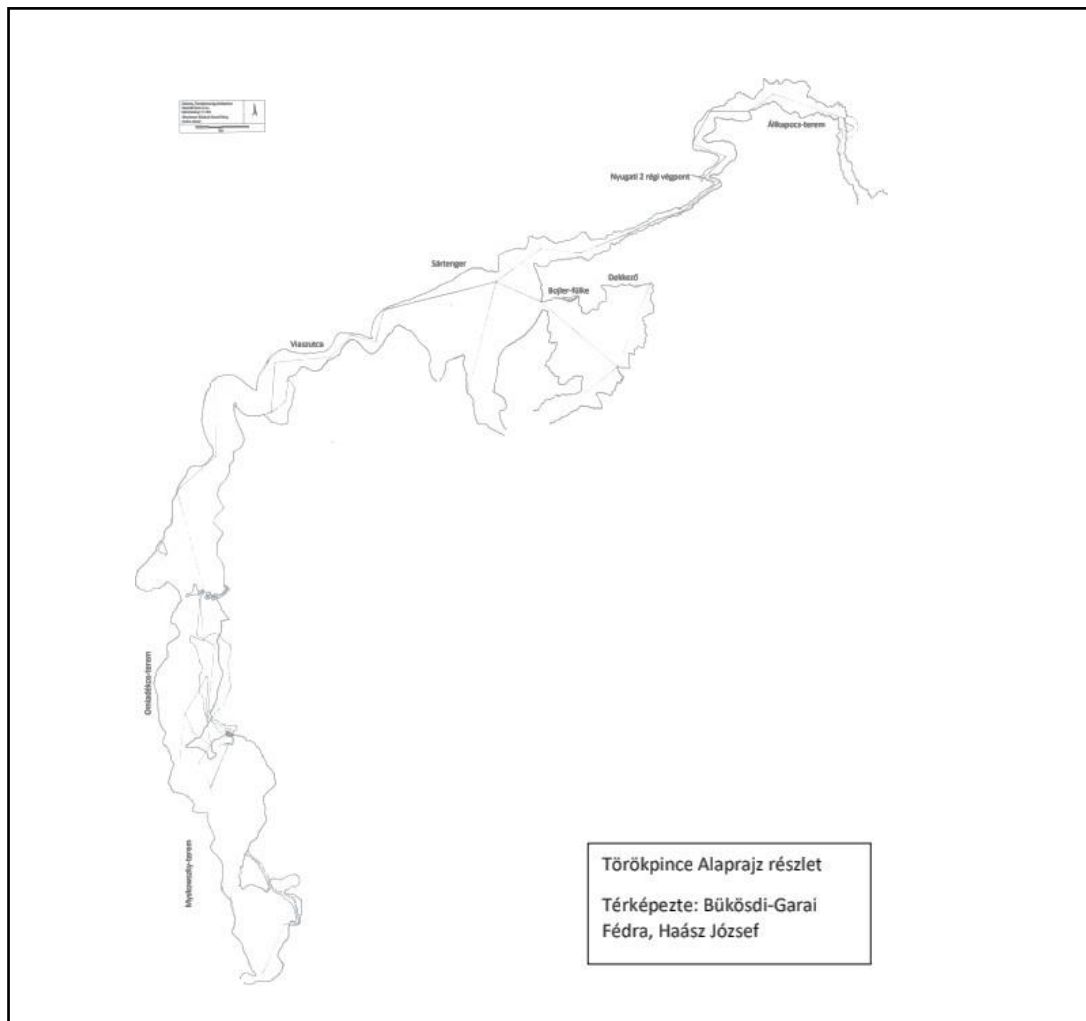
Már csak azon imádkoztunk, hogy addig kiérjünk amíg a barlang nyitva van! Szerencsénk volt, így lett! Kis bontással együtt 5 és fél óra volt az akciónk. Természetesen az élmény leírhatatlan volt! Utána elmentünk Bélához, aki ebéddel várt minket és megbeszéltük a tennivalókat. Rájöttünk, hogy az igazi meló még csak most következik! Szakembereket kerestünk fel és talán a legnagyobb szerencsénkre találtunk rá Dr. Sebe Krisztinára, aki a szárnyai alá vett minket és sorra hívta fel különböző szakemberek figyelmét a barlangra és szervezte/szervezi a bejárásokat, megfigyeléseket.

A barlangot újra felmértük, 123 polygon pontot vettünk fel, 431 méter összhosszban, majd felmértük a Nyugati 2. oldalág utolsó felméréstlen 70 méteres szakaszát is. Így hivatalosan is összekötöttük a Törökpince-víznyelőbarlangot az Abaligeti Cseppkőbarlanggal. Ebben az évben összesen 325 órát dolgoztunk a barlangban, 70 alkalommal.

A kuszodák átásásában részt vettek: Bükösd-Garai Fédra, Gregorits Máté, Haász József, Horváth László Artúr, Hergel Máté, Kovács Róbert, Naumov Emese, Németh László, Nok Péter, Simon Balázs, Szatmári Ilona, Tóth Zita Emese.

Az Abaliget-i-cseppkőbarlang poligonja

Itt kezdődött a kuszoda bontása

Valamivel tágasabb járatszakasz

Az utolsó szűkület

Myskowszky - terem „előszoba”

Myskowszky- terem északi vége

Omladékos - terem

Omladékos - terem utáni folyosó

Viasz - utca kezdete

Cseppköves párkány

Sártenger

Bojler - fülke

Cseppkövek és kitöltés

Dekkező térképezés közben

Kristálymedence

A kialakult képződmények

Kristálygömbök

Adatok a Törökpince – víznyelő barlang kutatástörténetéhez

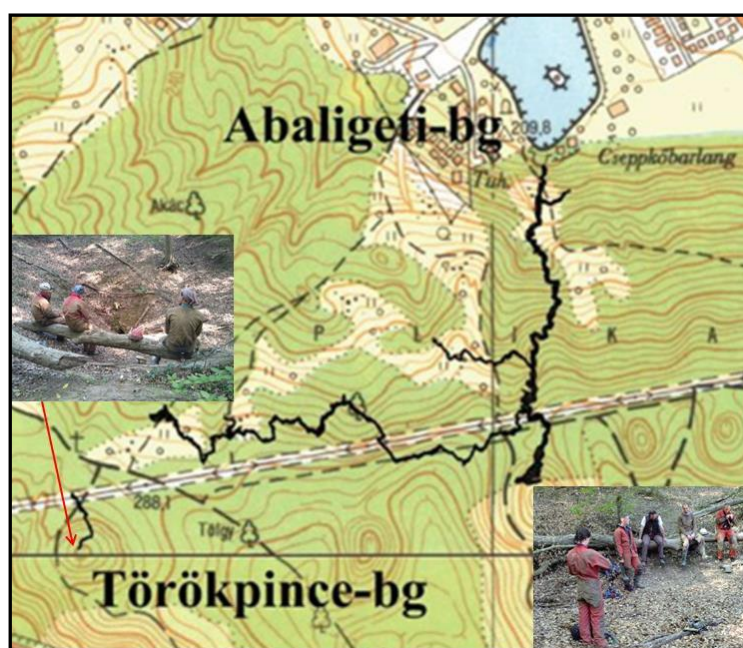
(Zalán Béla)

Ismereteim szerint a víznyelő első irodalmi említése - akkor még a barlang ma ismert neve nélkül – Myskowszky Emiltől származik, írása megjelent a Mecsek Egyesület évkönyvében XVI. (1906), kiadva Pécs 1907. a 76. oldalon ez olvasható a „Barlangkutató Osztály jelentése” címszó alatt.

„Május 7 – 8. Abaligetéről a Jakabhegynek tartó úttól balra, a kereszt melletti – egy tőbor kiásása, a levezető csatorna szabaddá tétele miatt, hogy ez úton a – már ismert – felső barlangjáratokat megközelíthessük. Ez a művelet mintegy két hónapi – szakadatlan robbantással egybekötött erős munkát igényelt. Az ily módon tágított barlangban, mintegy 200 méterre ereszkedtünk le lejtős irányban a régi barlang felé. Vezetőnk egy mesterségesen fakasztott forrásvíz vize volt, a mely folyásában megmutatta a követendő utat. Bár ellenkező oldalon, tehát a régi barlangnak „Könyvtár” nevű üregében, megtaláltuk a fent fakasztott forrásvíz lefolyását, - sajnos – előbb jelzett munkánkat nem folytathattuk egyszerű és primitív szállító eszközeink miatt, a melylyel eddig is csak nagy fáradsággal voltunk képesek a fejtett sziklatömeget a napszintre kiszállítani.

E barlangjáratban különben is nagy akadályokat támasztottak a felszíni tőborokból bemosott iszapos tömegek, amely körülmény mindenkoron éppen legnagyobb akadálya kutatási munkálatainknak.

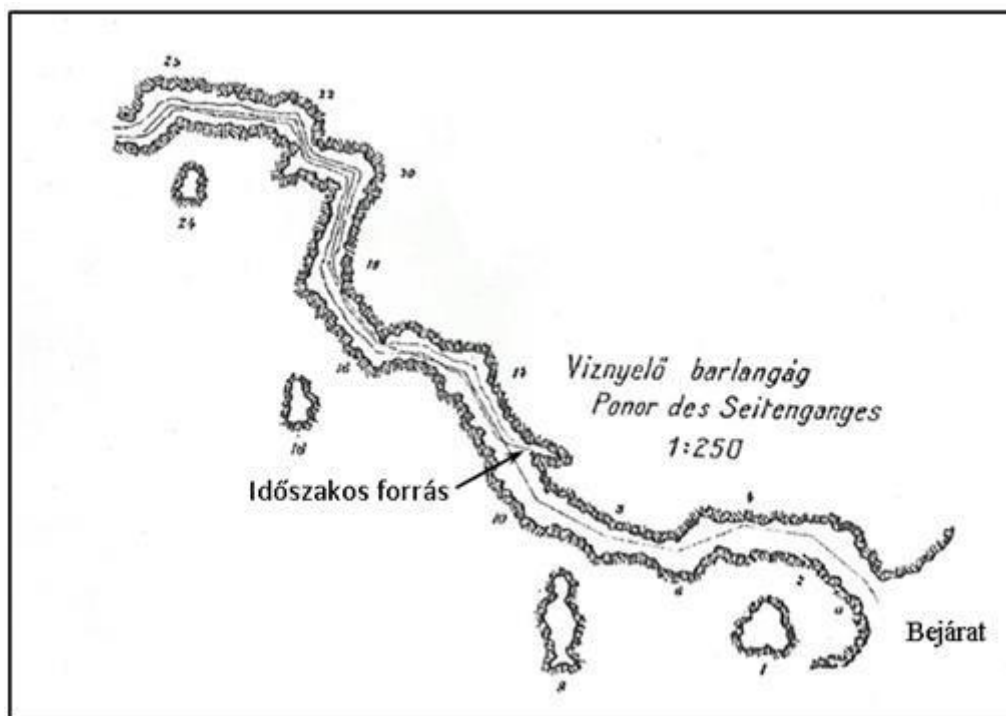
Több igen szépen kifejlődött cseppkő stalagmiton kívül (jelenleg a múzeumban láthatók), itt találtuk meg a történelem előtti barlanglakónak, „Ursus spelaeus” állkapcsából kikészített fűrészszerű szerszámát”

A barlangról legközelebb Dr. Bokor E. ad hosszabb leírást a Földrajzi Közlemények LIII. kötet. 1925. VI-VIII. füzet. „Az Abaliget – barlang” című írásában 124. és a 125. old.

„Az Abaligeti-barlang rendszeréhez tartozó víznyelő barlang szádja a főbejárattól 3^h 4° irányban délnyugatra, légvonalban 690m-re tölcészerűen mélyedt töbor fenekén fekszik. Könnyen reá akadhatunk, ha Abaliget község déli feléből kiágazó, a főbarlangtól nyugatra húzódó és a Viganvárra vezető szekérúton az Abaligeti-hegy 288m magas, kőkeresztel jelzett nyergéhez megyünk. Innen a 70m-re egyenesen délnek fekvő töbor alján, 2m mély, kerek rogyás észszaki falában van a barlang szádja. A víznyelő barlang meglehetősen keskeny és alacsony, többszörösen kanyargó, nagyjában 3^h 7° iránytűkitéréssel NW irányban, erős eséssel a főbarlang felé tartó folyosó. Csak az elején járható, itt is mesterségesen van bővítve. Lefutása szűkös volta miatt hozzáférhetetlen és ismeretlen. Szádja félovális, 1m magas és 1.5m széles 4^h irányban nyílik és mintegy 275m abszolút magasságban fekszik. Néhány lépcsőfokon aláereszkedve a kissé jobbra tartó, 6m hosszú, csak az elején széles, beljebb folyton keskenyebb és átlag 1.5m magas pitvarba jutunk (6). A boltozatról néhány tejjefér cseppkő csüng, az oldalfalakat cseppkőtapéták díszítik, az üreg alját törmelék és kavics fedi. A déli napsugár csak a küszöböt éri, de azért a pitvar is elég világos. Azután a folyosó 4m-ert kissé balra tart (10), mindenütt 1m-nél szűkebb és 2m magas (8. keresztmetszet). Cseppkőképződés innen kezdve nincs, a falak mindenütt nagy, legörgetett mészkonglomerátumból állanak, amelyeket lazább porhanyós mészcementez össze. A görkövek fejnagyságúak, vagy annál is nagyobbak, többnyire a szürke, pados alapkőzet törmelékéből állanak. Némelyiken látszik, hogy már előzőleg breccsává tevődött össze, újra széttöredezett és konglomerátummá cementeződött össze. Hellyel-közzel sárga mészdarabok, sőt a folyosórész végén, a bal oldalon egy fejnagyságú gyantafényű kristályos szövetű mészpáttuskó is belekerült a falba. A folyosóban félhomály dereng. Azután 5^h 10° irányban alig 1m szélesség és hasonló magasság mellett 4 m-t halad (14), balra kileng (18), ismét jobbra tér (22), zezugosan vezet tovább, nemsokára elszűkül, boltozata annyira lealacsonyodik (25), hogy tovább menni lehetetlen. Vége felé, kevés konglomerátum között porhanyós szövetű, sárgásszürke mészkőben alig 0.5m széles és magas (16.,24. keresztmetszetek). A bejárattól 11m-re a jobb oldali fal kivájt üregéből állandó forrás fakad, amelynek vize a folyosó fenekén folyik kavicsos föveny és kődarabok között (20. 22). A folyosónak ez a része már koromsötét. A főbarlanggal összefüggését a besodort száraz levelek igazolják. Ezeket az Abaligeti-barlang második jobboldali ágának térképezése közben megtaláltam. Ugyancsak az összefüggést igazolja esőzés után a főbarlang pitvarában a fövenyparton talált tegzes légynek (*Stenophylax vibex*. Ct.) kimúlt példánya is. Ez a rovar a főbarlangban nem él, ellenben a víznyelő barlang falait a bejárattól 12m-re tömegesen ellepi. A csermely vizébe esve a kezdetlegesen kialakult mellékágon keresztül a főbarlangba sodródik. A főbarlang és a víznyelő folyosó szádjai között 55m a magasságkülönbség (100m-enként 7.4m) ami az oldalpataknak tetemes esést ad és ami a fejlődő oldalág további kialakulására nagy hatással lesz.”

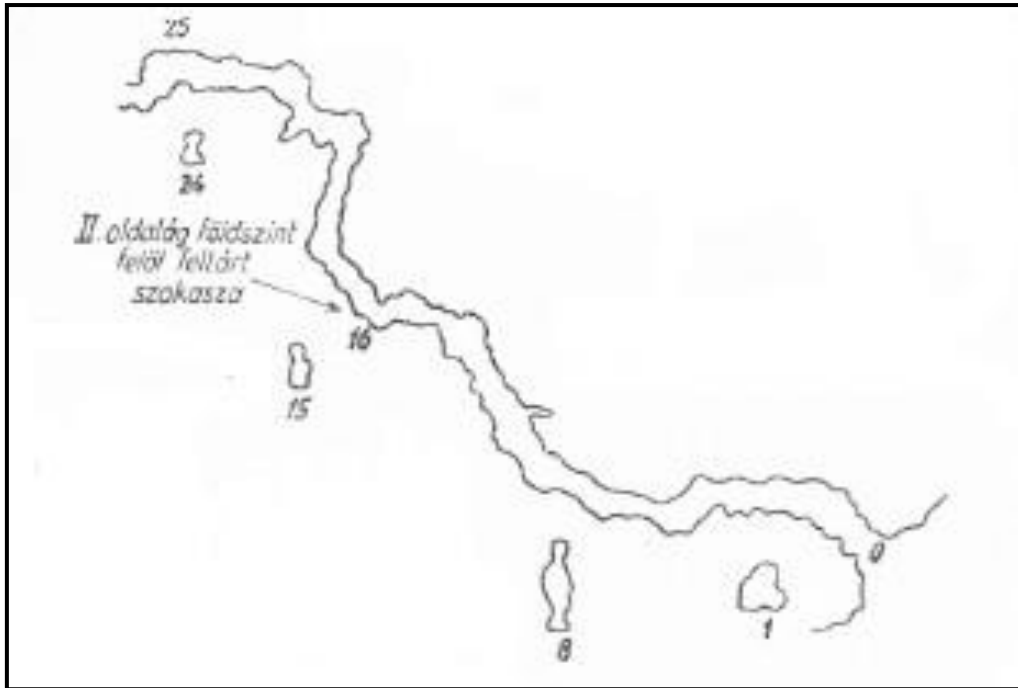
Dr. Bokor E. 1923-ban Abaligeti – barlangról készített térképet is mellékelte a fenti írásához ezen mintegy 25m hosszban tünteti fel „Víznyelő barlangág” néven a ma Törökpince - víznyelőbarlangként nevezett járatot.

Törökpince - víznyelőbarlang térképezte Dr. Bokor Elemér 1923. VIII.

Ezt követően Dr. Gebhardt Antal és Dr. Oppe Sándor által írt „Az Abaligeti Barlang” című könyvben, - kiadta a Baranya Megyei Idegenforgalmi Hivatal Pécs, 1959-találkozhatunk újabb leírással a barlangról.

„A második, vagy jobboldali mellékág a barlang bejáratától 338m távolságban, a patak szintje felett 8m magasságban torkollik a főágba. Ennek hozzáférhető része 68m hosszú, hozzáférhetetlen folytatásában összefüggésben van a barlang egyik vízgyűjtő ponorjával („Törökpince”) melynek nyílása az Abaligeti-barlang főbejáratától délnyugatra, légvonalban 690 méterre eső, tölcészerű töbör 2m mélységre berogyott aknájának északi falába öblösödik. A víznyelőbe öt vízmosás vezet, melyek közül kettő a ponor területén kívül eső területéről is szállítja a vizet. Bejárata 1m magas, 1.5m széles, folyosója a bejáratától 25m távolságig szűk falak között, zeg-zugosan kanyarog. Itt boltozata annyira aláereszkedik, hogy az előrehatolás lehetetlenné válik. a jobb oldalfal üregéből a bejáratától 11 m távolságban száraz időben elapadó forrás tör elő, melynek vizét az erős esésű meder a hasadékszerű jobboldali mellékág bejárható részének irányában a barlang főágába vezeti.”

Részlet a Vass B. által 1958-ban „kiegészített” Dr. Bokor E. féle térképről.

Dr. Szabó Pál Zoltán írását a „A MECSEK ÉS A VILLÁNYI - HEGYSÉG BARLANGJAI” címmel találjuk a Karszt- és Barlangkutató elnevezésű kiadványban megjelent Budapest 1961. I. félév. Az idézet rész a 7. oldalon található.

„Az Abaligeti barlangtól fél kilométer távolságban a nyugat felé fekvő száraz völgy oldalában, kisebb, vízmosásokkal összeszabdalt dolina alján, nyílik a Török pince. Szűk, zezgúgos menetű, időszakosan aktív víznyelő barlang, mely mintegy 20 – 25 m távolságig járható. Alapos okunk van arra, hogy kapcsolatba hozzuk az Abaligeti barlang nyugati oldalágával, annál is inkább, mert a bejáratától 11 m távolságban, az esőzések alkalmával, megelevenedő forrást találunk, melynek vize az Abaligeti barlang irányában tűnik el. Erről még festéssel is meg kell győződnünk.”

Rónaki László „a Baranya Megyei Idegenforgalmi Hivatal barlangkutató csoportjának 1961. évi működéséről” tesz jelentést. Megjelent a Karszt – és Barlangkutató Tájékoztató Budapest 1962. Március. A 27. oldalon többek között ez olvasható.

„Ugyancsak Abaligeten feltáró munkát folytattunk a már régebben ismert u. n. Törökpince víznyelő barlangban mely bár méreteinél fogva meg sem közelíti az Abaligeti barlangot, mégis nagyobb érdeklődésre tarthat számot szakkörökben, mert miocén abrázios konglomerátumban oldódott ki és mint ilyen természeti ritkaságnak számít. Erre hívta fel figyelmünket Dr. Jámbor Áron geológus kollegánk, rámutatva a barlang idegenforgalmi kiépítésének és esetleges természetvédelmi területté nyilvánításának (zárt ajtóval való ellátásának) szükségességére.

Ez a víznyelő barlang az Abaligeti barlangtól DNy-ra a tetőn, az út menti kereszt közelében lévő miocén üledékekkel borított víznyelő völgy alján nyílik. A még nem bizonyított korábbi feltételezések szerint a <könyvtári> oldalággal van összefüggésben.

Első szakszerű leírását Bokor E. Az Abaligeti barlang c. dolgozatából ismerhetjük. Érdekes módon azóta szinte megfeledeztek erről a speleológiai és geológiai ritkaságról, pedig az Abaligetre érkező szakemberek számára nem közömbös, hogy az ismert barlangtól 800m-re egy kicsi, de valósággal természeti csodaszámba menő barlang megtekintésére is mód nyílik.

Eddigi bontási munkánk után, jelenleg kb. 80 m hosszban tekinthető meg barlangos öltözetben kicsit mostoha körülmények között. Az első 25 m kényelmesen járható.”

Rónaki L. kiemeli a barlang egyedül álló sajátosságát miszerint „miocén abrázios konglomerátumban oldódott ki”

Vince Anna és Berényi Üveges István: „A Baranya Megyei Idegenforgalmi Hivatal Barlangkutató Csoportjának Jelentése az Őszi – Téli Munkánkról” megjelent a Karszt – és Barlangkutató Tájékoztató Budapest 1964. 5 – 6. A 101. oldalon ez olvasható.

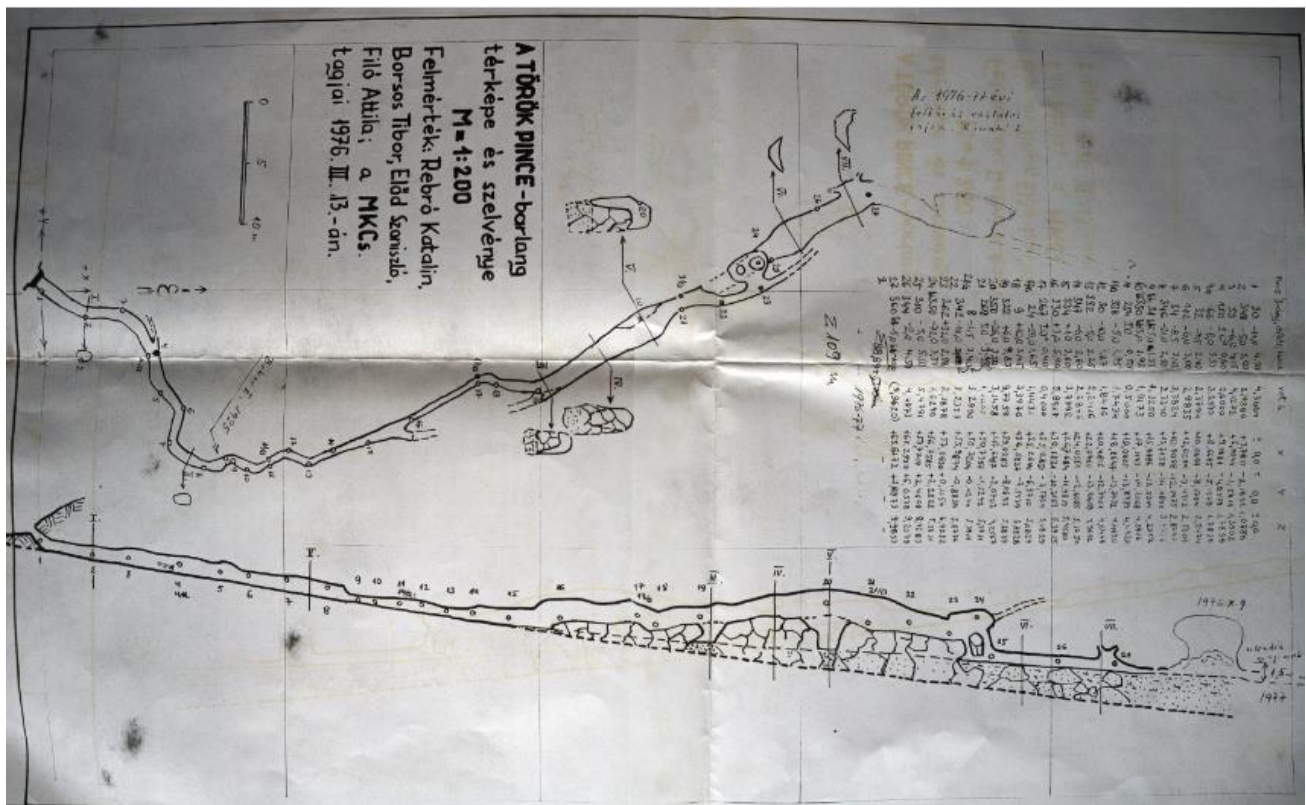
„Az Abaligeti-barlang eddigi ismereteink szerint triász mészkőben alakult ki. A bejárattól 600 méter távolságban, Ny-i irányban található a Törökpince víznyelőbarlangja. Ez konglomerátumban kezdődött. A jobboldali II. oldalág két utolsó nagyterme a mészkő és a konglomerátum találkozásánál alakult ki. Itt is megtaláltuk a Törökpincére annyira jellemző konglomerátum darabkákat. Felmerült tehát a kérdés, hogy összeköttetésben áll-e a Törökpince az oldalággal? A kérdésre 1964. február 21-én kaptunk választ. Február 19-én megfestettük a Törökpince víznyelő-barlangját. A zöld víz 21-én reggel jelentkezett a jobboldali II. oldalágban. Az összefüggés tehát kétségtelen.”

A Mecseki Karsztkutató Csoport 1976-ban végzett munkájáról szóló jelentésében a következők olvashatóak. Összeállította Rónaki László.

„A „Törökpince víznyelő barlang” felmérését Előd Szaniszló /1976. márc./ függő kompasszal és fokivvel 27 poligonpont /88.89m össz hossz/ felhasználásával végezte.

A felmérés után a végpont elszűkülő fojtatását a talpon felhalmozódott agyagos homok és iszap kitermelésével tovább kutattuk. Az utolsó poligonponttól 12m-t haladtunk. A felmérés adatainak ismeretében az abrázios konglomerátumban kifejlődött barlang további feltárását indokoltnak véljük. A földtanilag igen érdekes - ritka barlangban a 48. m után a mennyezet leszakadás és a besodort hordalék egyre vastagodó üledék anyagának megásása megfontolandó.

A végpont közelében a falon 1.5 m magasságig uszadék anyag jelzi a visszaduzzadó vízszintet. A fojtatás kibontását az „Akácós víznyelő” felől látjuk megvalósíthatónak.”

Előd Szaniszló által szerkesztett térkép fotója

A Mecseki Karsztkutató Csoport 1977-ben végzett munkájáról szóló jelentésében az alábbiak olvashatóak. Összeállította Rónai László.

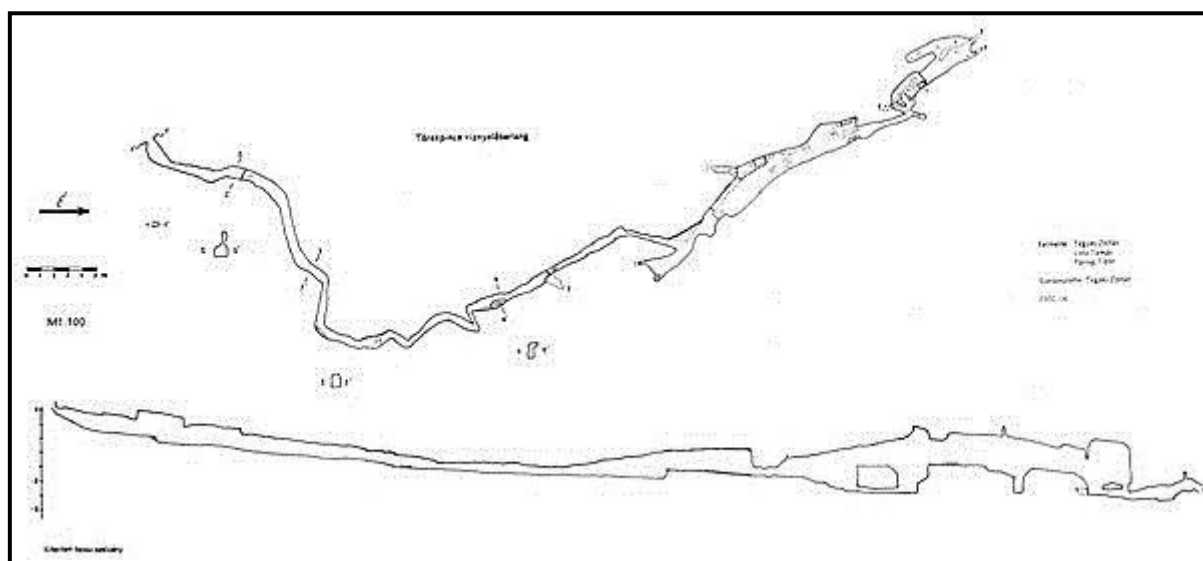
„A Török pince víznyelő barlang. Az előző évi feltárás folytatásaként újabb 10 m előrehaladással az eddig ismert ősz hossz 111 m, kb. 275 m³ légtérrel. A jelenlegi végpont 1 – a folyosó fenékvonalától 5 m magasságig felszakadt üreg, aminek Ny-i oldalán agyagrézsű van. Az elöntést jelző uszadék anyag 1.5 m magasságig látható. Az üregbe már a BIH barlangkutató csoport is eljutott mint egy 10 évvel ezelőtt, de azóta a folyosó iszappal csaknem teljesen elzáródott. /Előd Sz./”

A Mecseki Karsztkutató Csoport évi jelentése az 1981 évről. Összeállította Rónai László.

A 16. oldalon kezdődik a „A MKBT Forráskatasztrozó Munkabizottságának Évi Jelentése” című mű, melyek összeállítását Hellényi Miksa végezte el. A 31. oldalon a következő olvasható.

„Törökpince forrása Különleges vízmegjelenés, jelentéktelen vízhozammal. A Törökpincének nevezett víznyelő barlang abrziós miocén konglomerátumban alakult ki. Ennek anyagában triász mészkő és mészpát is előfordul. A bejáratától 11 m-re a K-i oldalon kis üregből a száraz időszakban elapadó forrás tör be. Karsztos eredete kétséges.”

Az alább mellékelt térképet a Törökpince – víznyelőbarlangról 2000. IX. készítették Tegzes Zoltán, Lotz Tamás, Parrag Tibor szerk. Tegzes Zoltán

Meg kell még említeni a Pro Natura Karszt és Barlangkutató Egyesület tagjai által végzett vadkamerás megfigyeléseket a barlang bejáratához közel eső járat szakaszban. Mindezekről részletes leírást az egyesület 2009. és a 2010. évi kutatási tevékenységéről szóló jelentésekből tájékozódhatunk.

Megállapítást nyert, hogy az üreget nagyszámú pók használja menedéknek, de egerek is szívesen tartózkodnak a besodródott falevelek nyújtotta biztonságban. Természetesen számos denevérmozgást is rögzített a kamera. A barlang felkeresését kellemetlenné tévő ürülék halmok produkálóját is sikerült azonosítani egy borz formájában, valamint egy görény vagy nyest is felbukkant a járatban.

Külön érdekesség, hogy a behatoló borz és görény napok múltával sem jött ki a barlangból, vagy legalábbis a kamera nem érzékelte a mozgásukat. Ez természetesen sok találgatásra adott okot, de néhány nap múlva befejeződött a megfigyelés így nem derült ki az igazság.

Mivel a barlang bárki számára könnyen hozzáférhető, így azt számosan keresték fel különböző cézzal, ezekről a látogatásokról általában nem készült dokumentáció.

Különleges-e a Törökpince - víznyelő barlangja?

(Zalán Béla)

Mindazok számára, akiket egy kicsit sem foglalkoztat ennek az üregnek a fejlődéstörténete, formavilága ez a kérdés nem jelent semmit. Részükre ez is csak egy a bejárható, megnézhető és ezzel letudható barlangok közül.

De vajon tényleg ilyen lenne?

Az egyedisége már a barlangot befoglaló kőzettel kezdődik.

Rónaki László „a Baranya Megyei Idegenforgalmi Hivatal barlangkutató csoportjának 1961. évi működéséről” írott jelentésében a következő olvasható. „miocén abráziós konglomerátumban oldódott ki és mint ilyen természeti ritkaságnak számít. Erre hívta fel figyelmünket Dr. Jámbor Áron geológus kollegánk”.

Ez a kőzettípus már a víznyelő bejáratánál is megfigyelhető.

Fotó: Haász József

És való igaz a 2022 tavaszán feltárt üregrész jelentős része miocén (23 millió évvel ezelőtt kezdődött, és mintegy 5,3 millió zárult le) abráziós konglomerátumban alakult ki.

Pontosabb elemzése és más kőzetfészeségek beazonosítása még a jövő feladatai közé tartozik. Ugyanúgy az is, hogy megállapítást nyerjen vajon milyen folyamatok nyithattak utat a barlangjáratot kialakító vízmozgásoknak ezen a kőzettömegben keresztül.

Miocén abráziós konglomerátumból álló falak és főte a kialakult tágasabb üregekben.

Fotók: Egri Csaba

Külön feladat az üregek valódi szélességének, magasságának megállapítása mivel a járatokban jelentős mennyiségű omladék (a konglomerátum helyenként igen laza kötésű) és a felszínről bemosódott hordalék található.

Értelemszerűen az omladékok jelentős részét a helyi kőzetek alkotják, de minél régebbi egy omladék annál nagyobb az esélye az áramló vizek általi áthalmazódásnak, és máshonnan pl. a felszínről, és más barlangrészből származó anyagok hozzákeveredésének.

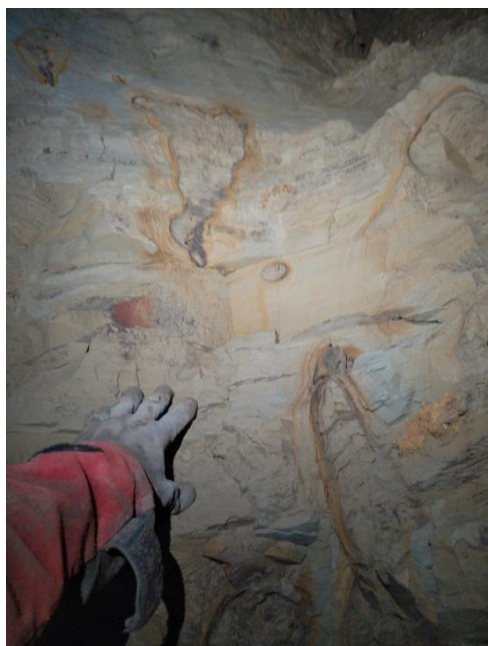
Vegyes kitöltések az üreg alján.

Fotó: Haász József

Az alábbi fotókon minden bizonynyal a felszínről érkezett hordalék figyelhető meg. Helyenként több méter vastagságban tölti ki az üregeket, tág kutatási teret biztosítva a hozzáértő szakemberek számára.

Minden bizonynyal felszíni eredetű homokkő kavicsok a hordalékban.

Igencsak finomszemcsés hordalék

Jól rétegzett finomszemcsés hordalék

A fotókat Haász József és Gregorits Máté készítették

Számos jelenség, mint pl. kőzet típusváltozások, állékonyság, vízáramlási különbségek későbbi kitöltöttség stb. állhatnak a jelentős üregméret különbségek hátterében, melyek egyes barlangrészekben megfigyelhetők.

Egy igazán szűk járatszakasz

Hosszú tágas barlangterem

Tágas cseppkődíszes és vastag hordalék kitöltéses terem

Ez az utóbbi kép már felhívja a figyelmünket egy olyan jelenségre mely az Abaligeti barlangrendszer eddig feltárt szakaszaira nem annyira jellemző. Ez pedig a cseppkőképződmények egy 80-100m-es barlangszakaszra való zsúfolódása, ilyen méretekkel és mennyiséggel. Főleg a függő cseppkövek mennyisége döbbenetes, de álló cseppkővet is lehet szép számmal találni.

Természetesen fejlődésük megindulása csak az üregek kialakulását követően vált lehetségessé. Az álló cseppkövek mennyiségét a járatok alján mozgó vizek, az időnként áthelyeződő hordalékok is szép számmal csökkentették. A képződmények túlnyomó része fehér vagy az okker leg- különbözőbb árnyalataiban találhatóak meg. A képződmény fajták felmérése még a jövő feladataihoz tartozik.

Kis ízelítő az Abaligeti – barlangrendszerben eddig nem tapasztalt képződmény bőségből
Fotók: Haász József

Úgy is gondolhatnánk, hogy ezekkel az értékekkel a mecseki barlangok között máris a különlegességek közé illene sorolni ezt az ürepszakaszt, de a szerencsés feltárókra további meglepetések vártak.

Ilyenek pl. a régészeti leletek, melyek megtalálása a figyelmes kutatókat dicséri.

Eddig 5db kerámia töredék, 1db obszidián magkő és 1db kova szilánk (talán gyártási hulladék) került elő a kiszáradt barlangi patakmederből. Eddigi meghatározás szerint késő rézkori (Badeni kultúra) leletek másodlagos lelőhelyen kerültek megtalálásra, vagyis a valamikor itt működő patak szállíthatta a fellelési helyükre őket.

Az első kerámia lelet

Obszidián magkő

Fotók: Haász József

Ha nem is mindjárt az első bejárás alkalmával, de a későbbiekben mind inkább szaporodni kezdtek az őslénytani leletek. Megtalálhatóak itt a miocén anyagból kipreparálódót kövületek, a jégkorszaki élőlények csontjain át a ma élő állatok maradványáig minden.

Valóságos időutazásban lehet részünk segítségükkel, talán a középső triász kőzettörmelék, mely itt a konglomerátum fő alkotó kőzete, szintén tartogathat még meglepetéseket (kövületeket). Gyakorlatilag több száz lelet várja eredeti helyén a hozzáértő szakembereket. A mellékelt fotók csak igen kicsi betekintést nyújtanak a leletbőségből.

Hullámverés által összeőrölt kagyló, csiga és tengeri liliom maradványok a miocén kőzetekben

Nagyméretű csontdarabok és egy mamutfog a jégkorszaki állatvilágot képviselve

Fris leletek egy róka? csontmaradványai valamint egy amur garatfog a közeli halastavakból

Fotók: Gregorits Máté

Ha mindez az értékeléshez nem lenne elég, akkor még foglalkozni kellene a barlangjáratot kialakító víztömegek eredetével, mennyiségével időbeli hozamváltozásaival stb.

Ugyanakkor még nem került szóba a barlang biológiai sokfélesége, valamint klímája sem.

A Tötökpince – víznyelő barlang kutatástörténete is rengeteg érdekességet rejt magában (a jelentés más részében némi betekintést nyerhetünk a régmúlt eseményeibe).

Természetesen mindezek a jelenségek, leletek stb. nem választhatók el az Abaligeti – barlang egészétől és főleg nem a II - es Ny –i oldalától, annak kialakulásától, fejlődésétől, mivel szervesen összetartoznak.

Előzetes földtani vizsgálatok a Törökpince - víznyelőbarlangban

Bauer Márton¹, Ruzsikiczay-Rüdiger Zsófia², Sebe Krisztina³

¹ Magyar Bányászati és Földtani Szolgálat

² Földtani és Geokémiai Intézet, Csillagászati és Földtudományi Kutatóközpont, ELKH

³ Pécsi Tudományegyetem, Földtani és Meteorológiai Tanszék

A Mecseki Barlangkutató Egyesület felkérésére előzetes, felmérő célú földtani vizsgálatokat végeztünk a Törökpince-víznyelőbarlang korábban ismert szakaszában, valamint a 2022. júniusában felfedezett, hozzávetőlegesen 200 méter hosszú új járatszakaszban, ami a Törökpince ismert végpontját és az Abaligeti-barlang Nyugati-II. oldalágának ismert végpontját köti össze. Tettünk ezen kívül megfigyeléseket a Nyugati-II. oldalág végponti termeiben.

Bár az összeköttetést már közel száz éve feltételezték közvetett adatokból (Bokor 1925), ember által csak 2022-ben vált járhatóvá a barlang a víznyelőtől a forrásig. Ezzel egy újabb átmenő barlang jött létre, ami ritkaságszámba megy nem csak a Mecsekben, de Magyarországon is. A bejárások során a Törökpince-barlang új részeit az Abaligeti-barlang Nyugati-II oldalága felől közelítettük meg. Vizsgáltuk a járatok morfológiáját, kitöltéseit, kiválásait, valamint a barlangot befoglaló kőzeteket.

A teljes Törökpince-víznyelőbarlang, beleértve korábban ismert és újonnan feltárt szakaszát is, az alsó - középső miocén Kiskunhalasi Formáció Pécsváradi Tagozatában jött létre. A formáció édesvízi vagy csökkentsósvízi, tavi üledékeket foglal magában, ezen belül a Pécsváradi Tagozat partközeli, hullámveréses övben lerakódott, rendszerint durvatörmelékes üledékekből áll. A barlang az összlet kivételes feltárását képezi, hiszen felszínen sehol nem tanulmányozhatók a tagozathoz tartozó kőzetek a környéken ekkora egybefüggő kiterjedésben.

A Nyugati-II. oldalágban a triász-miocén határ az első mésztufagátaktól a Felső-terembe felvezető kürtő aljához kiérő, fekvő V alakú átjáróban van. Itt jól látszik, ahogy a triász mészkőre rátelepül a konglomerátum. A Felső-teremben a feljárat kürtőt, valamint a falakat miocén konglomerátum és homokkő alkotja. A korábban vetős eredetűnek leírt (Dezső et al.2012) ÉK-i falnak nincsenek nagyobb, síkhoz közeli részletei, nem láttunk arra utaló jelet, hogy vető alakította volna ki, többek között vetőbreccsát sem. A Mésztufás-teremben a falakat szintén miocén konglomerátum és homokkő alkotta, ahogy az Állkapocs-teremben is.

A Törökpince-barlangot befoglaló miocén kőzet túlnyomó többségében monomikt konglomerátum, kavicsainak anyaga a közvetlen fekűt alkotó középső triász mészkőből származik. Jellemzően 1-10, ritkábban akár 30 cm-es, közepesen-jól kerekített mészkőkavicsok. A Törökpince bejárati, korábban ismert szakaszában, de az oldalág végponti termeiben (pl. Mésztufás-terem) is több helyen fordulnak elő 20-30 cm-es durvakavicstól darakavicsig terjedő méretű, jórészt jól koptatott cseppkőkavicsok. A Bokor (1925) által említett egy darab „mészpáttuskó” is minden bizonnyal ezek közé tartozik. A Törökpince első szűkületében olyan kavics is látható, amely a triász mészkő és a rá kivált cseppkölefolyás együttes lekoptatásával jött létre. A konglomerátumrétegek szemeloszlása változó, a durva kavicsok rétegenként változva szemcsevázú és mátrixvázú szövetet is alkothatnak a rendszerint dara szemcseméretű mátrixban. Helyenként előfordulnak karbonátos kötésű homokkő rétegek. Az Állkapocs-teremben, az utána következő átjáróban, valamint az új szakasz termeiben több helyen látható homokos, bioklasztos mészkő, kőzetalkotó mennyiségben megjelenő csiga (*Ferebithynia (Bulimus) vadaszi*) és kagyló (*Congeria boeckhi*) vázakkal, lenyomatokkal és kőbelekkel. Bármelyik kőzettípusban szórványosa előfordulnak halcsontok és a Sparidae család képviselőihez tartozó halfogak. A réteghatárok nehezen meghatározhatók, a kőzet jellemzően pados, párhuzamosan rétegzett vagy lencsés.

A járatok morfológiája részben áramló víz általi erózióra utal, részben pedig omlással jött létre. Mindkét folyamatot befolyásolták a tektonikus eredetű törések. Az újonnan feltárt szakasz termei uralkodóan omlások során alakultak ki, egyes részeik, elsősorban a Törökpince-víznyelő bejáratához legközelebbi Első-teremben, ma is instabilnak tűnnek. Néhány falszakaszt, pl. a Harmadik- és Második-teremben, vetősík alkot, a kőzet részben ezek mentén omlott le. Ezeket a későbbiekben feltétlenül mérni kell, fontos szerkezetföldtani adatokat jelentenek. A Törökpince korábban ismert bejárati szakaszában a szerkezetföldtani megfigyelések során olyan töréseket találtunk, amelyek még az üledék teljes kőzetté válása előtt (szinszediment módon) keletkeztek. Ezek mentén alakult ki a járatok jelentős része az első szűkülettől a termék végéig. A törések elősegítették a víz általi eróziót, illetve oldódást, számos helyen ma is kitöltés látszik a törések menti oldott üregekben.

A járatok nagy mennyiségű kitöltést tartalmaznak, a kitöltés feltárt vastagsága a 2-3 m-t is elérheti. A kitöltések anyaga túlnyomórészt áthalmazott lösz, agyag és homok. A kitöltésben helyenként – általában a rétegsor alján – előfordul durvább törmelék, kavicsokkal és nagyemlősmaradványokkal.

Triász mészkő, miocén homokkő és riolittufa anyagú kavicsok a Törökpince bejárati szakaszában, valamint végig a patak mentén is előfordulnak.

Az új szakaszból a Harmadik- (a Nyugati-II. oldalához legközelebbi) és a Második-terem cseppkövekben gazdag. Mind álló-, mind függőcseppkövek nagy mennyiségben megfigyelhetők. A Harmadik-teremben az omladékot alkotó köveken az omlás előtt nőtt függőcseppkövek láthatóak. Az állócseppkövek és cseppkőlefolyások részben a termekben felhalmozódott üledékre nőttek rá, és a gravitáció hatására helyeként megrepedtek, lefelé mozognak. Az Első-terem a legnagyobb, és a Harmadik- és Második-termekhez képest cseppkőben szegény. A kőzetliszt-homok anyagú kitöltés helyenként a főtéig kitölti a termet, máshol fél méterrel alatta látható a felső határa.

Irodalom

Bokor E. 1925: Az Abaligeti-barlang. Földrajzi Közlemények LIII/VI-VIII, 105–140.
Dezső J., Ország J., Leél-Őssy Sz., Zalán B. 2012: Az Abaligeti-barlang kitöltésviszonyai. In: Barta K., Tarnai T. (szerk.): A Nyugat-Mecsek karsztja. GeoLitera, Szeged, 109–122.

Régészeti jelentés az Abaligeti Török-pince - víznyelőbarlangról

(dr. Gábor Olivér régész (JPM))

2022 nyarán az abaligeti Cseppkő-barlang (Paplíka) közelében, a Török-pince-víznyelőben Zalán Béla és Haász József vezetésével speleológiai kutatás folyt. A barlang régi kataszteri száma: 4120/13, új kataszteri száma azonos a Cseppkő-barlangéval: 4120/1. Bejáratának EOV koordinátái: 577544,64 88007,391 (magasság: 275,791).

A kutatás során sikerült összefüggést találni a Cseppkő-barlanggal, valamint feltérképezni a Török-pince ismeretlen járatait.

A barlangban öt különböző helyen, de egymáshoz viszonylag közel régészeti leletek kerültek elő. A Janus Pannonius Múzeum munkatársai (Kisbenedek Tibor, Morvai Anita, Gábor Olivér), a Mecseki Barlangkutató Csoport tagjai (Zalán Béla, Haász József), és a Duna- Dráva-Nemzeti Park Igazgatóságának munkatársa (Fábrics Kálmán) végeztek helyszíni terepszemlélt 2022 jún. 22-én.

A barlangban előkerült leletek a következők voltak:

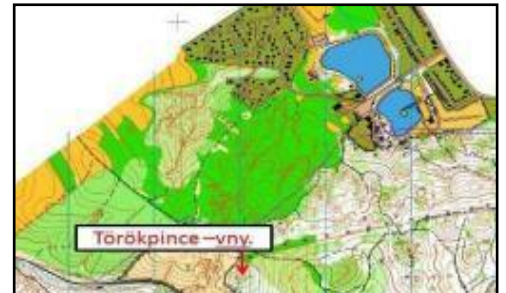
1- Obszidián magkő a barlang Myskowszky-terméből. Ltsz: Gy.sz./148. Ő.2023.2.1.

2- Pattintott kődarab a barlang Myskowszky-terméből. Ltsz: Gy.sz./148. Ő.2023.2.2.

3- 4 db kézzel formált kerámia töredék a barlang Omladékos-terméből. Ltsz: Gy.sz./148. Ő.2023.3.1.

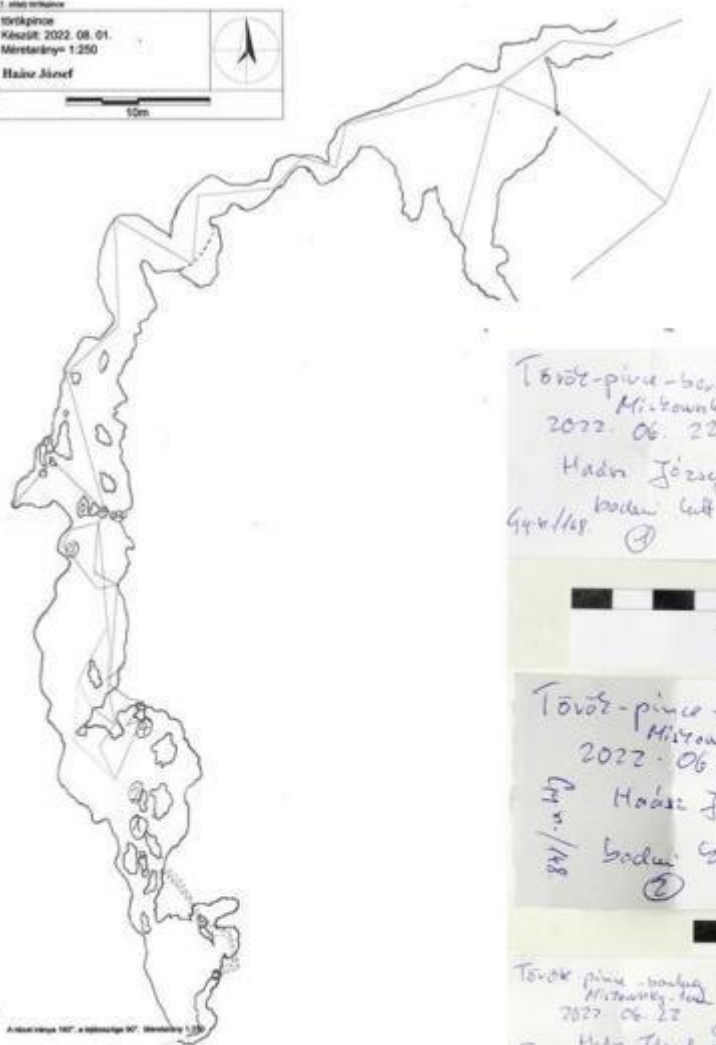
4- Rövid, széles fültöredék, kézzel formált edényről, a barlang Myskowszky-terméből. Ltsz: Gy.sz./148. Ő.2023.2.3.

5- Vékony bekarcolt, egymással párhuzamos függőleges vonalakkal, illetve ezekkel párhuzamosan futó pontsorokkal díszített fekete, kézzel formált kerámia töredéke a barlang Myskowszky-terméből. Ltsz: Gy.sz./148. Ő.2023.2.4.

Mivel a barlang függőleges bejáratú, és az emberi benntartózkodás bizonyítékai nem kerültek ott elő, ezért a padozat felszínén talált leletek másodlagosan bekerült (bemosódott) tárgyakként tekinthetők. A Cseppkő-barlangban Wosinsky Mór által feltételezett paleolitikus lelőhellyel, valamint a barlang mellett feltárt római kori halomsírokkal időbeli kapcsolatot nem mutatnak. A barlangban található megkövesedett ősszállatcsontok (mamut? őstulok? masztodon?) is jóval korábbiak. A Török-pince-víznyelő-barlangban talált leletek a kerámia fésűs-pontsoros díszítése alapján a késő rézkori badeni kultúrához tartoznak. Mivel ebben az időszakban gyakoriak voltak a hegyi erődök, a Mecsek-Bodóhegy (Hermahegy és Bikarét mellett) területén is feltételezhető ilyen őskori telep maradványa, ahonnan a leletek bemosódtak. Az elsődleges lelőhelyet (telep) az erdős felszín miatt egyelőre nem sikerült beazonosítani.

1:10000
 Törökpince
 Készült: 2022. 08. 01.
 Méretarány: 1:250
 Hahn József
 50m

Török-pince-borlyug
 Mészáros-tul.
 2022. 06. 22.
 Hahn József
 bodai kult.
 Gy. n. / 48. ③
 O. 2022. 2. 4.

10 cm

Török-pince-borlyug
 Mészáros-tul.
 2022. 06. 22.
 Hahn József
 bodai kult.
 Gy. n. / 48. ②
 O. 2022. 2. 2.

Török-pince-borlyug
 Mészáros-tul.
 2022. 06. 22.
 Hahn József
 bodai kult.
 Gy. n. / 48. ④
 O. 2022. 2. 5.

10 cm

10 cm

Török-pince-borlyug
 Mészáros-tul.
 2022. 06. 22.
 Hahn József
 bodai kult.
 Gy. n. / 48. ⑤
 O. 2022. 2. 1.

Török-pince-borlyug
 Mészáros-tul.
 2022. 06. 22.
 Hahn József
 bodai kult.
 Gy. n. / 48. ⑤
 O. 2022. 2. 4.

10 cm

G. Olivér

dr. Gábor Olivér

A Törökpince-víznyelőbarlang fosszilis és recens maradványai

(Gregorits Máté)

A Törökpince-víznyelőbarlangban talált állati és növényi maradványokat négy fő korszak szerint kategorizálhatjuk. A miocén során képződött homokkőben található, változó méretű mészkődarabok triász korúak. Ezek feltehetően a közeli Abaligeti barlangot is magába foglaló anizuszi korú, 244-246 millió éves Lapsi Mészkő Formáció lepusztulásából kerültek a homokkőbe. A triász mészkőre települő miocén konglomerátum keletkezése 15-18 millió évre tehető, a kőzet a Kiskunhalasi Formáció Pécsváradi Tagozatába tartozik. A barlangban pleisztocén során elpusztult állatok maradványait is szép számmal megtaláltuk. Feltáráskor azonban legnagyobb mennyiségben recens csontokba botlottunk.

Triász

A konglomerátumban lévő szürke mészkövek törésre bitumenes szagúak. Jellemző ősmaradványaik a lumasellaként, nagy tömegben megőrződött Crinoidea vázelemek és közelebbről egyelőre meg nem határozott csigák (*Gastropoda* indet.). *Gastropoda* lumasellás mészkővel először a Vastrón feletti fülkében találtunk, de azóta már a barlang több pontjáról is előkerültek hasonló darabok. Ugyanez a helyzet a Crinoidea vázmaradványokkal is, jellemzően ezek is összemosódva, lumasellaként őrződtek meg. Az apró henger alakú vázelemek általában 2-3mm, ritkábban akár 1cm átmérőjűek is lehetnek. Ezek az ősmaradványok mind az egykoron a mecseki régiót is beborító Tethys óceán lakói voltak.

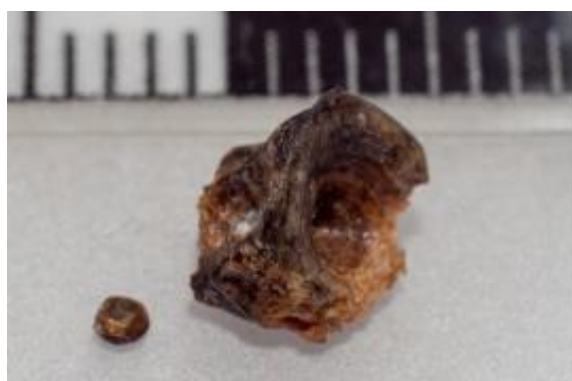
Tengeri liliom (*Crinoidea*) vázelemek

Miocén

A miocén korban keletkezett, Pécsvárad Tagozat konglomerátuma a keletkezéssel egyidős élőlények maradványait is őrzi. A barlangban többször találkoztunk jó állapotú Sparidae fogakkal. Ezek a hazai miocénben gyakori durbincsfélék maradványai. A konglomerátum másik jellegzetes ősmaradványai a mecseki régióban endemikus, lumasellaként megőrződött *Congeria boeckhi* kagylók vázai. Ezen rétegek igen látványosak, a héjak szinte kőzetalkotó mennyiségben halmozódtak fel. A Bivak-terem keleti falán találtuk meg először ezeket a maradványokat. Ugyanebben a teremben a főtén is látható visszaoldott vázaik nyoma. Ugyan kisebb mennyiségben, mint a *Congeria boeckhi*, de egy másik szintén endemikus mecseki faj, a *Ferebithynia vadászi* csiga maradványai is megtalálhatóak. A Törökpince-Akácós közötti átjáró bontásából több, ősmaradványokat tartalmazó homokkötőmb került átmozgatásra. Ezekből a fent említett puhatestű-, csontos hal- (csonttöredékek, fogak, csigolya), és határozhatatlan növénymaradványok kerültek elő. Az Állkapocs-teremig vezető járat falában és főtéjében a víz munkája nyomán kipreparálódott, homokkőbe ágyazódott maradványokat találtunk. Ezek általában csontos hal csigolyák és más csonttöredékek. Közülük a legérdekesebb lelet egy harcsaféle (Siluriformes) úszótövisének viseltes darabja, melynek meghatározását Szabó Mártonnak köszönhetjük. A maradvány az átjáró egy szűk mellékágából került elő. Az apró csont azért jelentős, mert ebből a rendből származó maradvány eddig nem ismert a konglomerátumból.

Ferebithynia vadászi kőbele a Törökpince-Akácós közötti bontásból

Sparidae sp. örlőfog és töredékes csontoshal csigolya

Pleisztocén

Ugyan ebben még nem jutottunk közös megegyezésre, de véleményem szerint a biztosan jégkorszaki maradványok csak a legutolsó, Bojler alatti szakaszra jellemzőek. A járat déli falát alkotó löszös, homokkő törmelékes kitöltésben feldúsulva fordulnak elő a pleisztocén közismert nagyemlőseinek maradványai. A szakasz feltérképezése közben viszonylag rövid idő alatt két mamut fogat és több nagyméretű végtagcsontot találtunk. Feltehetően ezek gyapjas mamut (*Mammuthus primigenius*) maradványai. A csontok részletes paleontológiai feltárása 2023-ban várható. A pleisztocén üledékeiből jól ismert löszcsigák bizonyos pontokon tömegesen láthatóak.

Felszínről bemosódott löszcsigák

Pleisztocén nagyemlős végtagcsont a végponti átjáró falában

Holocén

A barlangban recens állati és növényi maradványok is szép számmal megtalálhatóak. A bejárat szakasz is bővelkedett csontokkal, ezek feltehetően róka, borz vagy más emlős által frissen behordott maradványok. Ezekből a legérdekesebb a bejárat részből származó hal kopolyúfedő volt, ami feltételezhetően a domb lábánál található abaligeti tóból került fel a Törökpincéhez. A Myskowszky terem után, egymástól kb. 10m távolságra két teljes róka csontváz (*Vulpes* sp.) gubbasztott a járatban. Egyik szintén érdekes, eleinte komoly fejtörést okozó találat egy amur (*Ctenopharyngodon idella*) alsó állkapocstörredék volt garatfogakkal. Ennek különlegessége, hogy az amur nem őshonos faj Magyarországon, telepítése a '60-as években történt, így a maradvány korát elég pontosan be lehet határolni. Ezzel együtt (biztosan) három

recens halcsont ismert a barlangból, ezek valószínűleg az Abaligeti barlangban többször dokumentált vidra prédái voltak. Az Omladékos terem egyik eldugott kis sarkában egy kupac rágcsálófogra és apró csontokra lettünk figyelmesek a maradványok dokumentálása közben. Ezek kor és fajhatározása még nem történt meg ugyan, de a képek alapján Pazonyi Piroska pocokformák (Arvicolidae indet.) és hörcsögfélék (Cricetidae indet.) közé sorolta a maradványokat. Az Omladékos terem alatti patakmeder egyik hordalékzátonyának tetején egy növényevő nagyemlős koponyatöredék fekszik. Ezt fotó alapján Gasparik Mihály marhafélének (Bovidae indet.?) határozta. Nem sokkal arrébb egy menyétféle (Mustelidae indet.) koponyája került elő, alsó állkapocs nélkül. Ennek előzetes határozása szintén Pazonyi Piroskának köszönhető. A cseppköves rész alatt, a görgetegek közé beékelődve három rendkívül törékeny végtagsont, tőlük pár méterre egy ép nagyemlős csigolya került elő.

Rókacsontváz a patakmederben

A sok fejtörést okozó amur állkapocstöredék

Mint látható, a barlangban rengeteg maradvány várja a tudományos feldolgozást. Ezen munka megszervezése még előttünk áll.

A feltárás során földtanos szakmai háttérrel Sebe Krisztina, a PTE Földtani és Meteorológiai Tanszékének egyetemi docense biztosította. A csontok meghatározásában Gasparik Mihály, az MTM Őslénytani és Földtani Tárának főmuzeológusa, Pazonyi Piroska, az MTA-MTM-ELTE Paleontológiai Kutatócsoportjának tudományos főmunkatársa és Szabó Márton az MTM Őslénytani és Földtani Táráról voltak segítségünkre. Mindannyiuknak köszönjük az eddigi közös munkát!

Néhány gondolat a miocén abrúziós konglomerátumban fellelt cseppkődarabok kapcsán

(Zalán Béla)

A Törökpince –víznyelő feltárása folyamán Haász Józstól kapott fotókon (1. 2. 3. fotó) elsőre nem egészen tisztázott eredetű cseppkődarabok is feltűntek. A jelentős méretű barlangszakasz feltárása nyújtotta izgalom közben kissé meg is feledkeztünk ezekről a képződménydarabokról.

1. fotó Miocén kőzetdarabba cementálódott lekopott felületű cseppkődarab 2022.05.01.

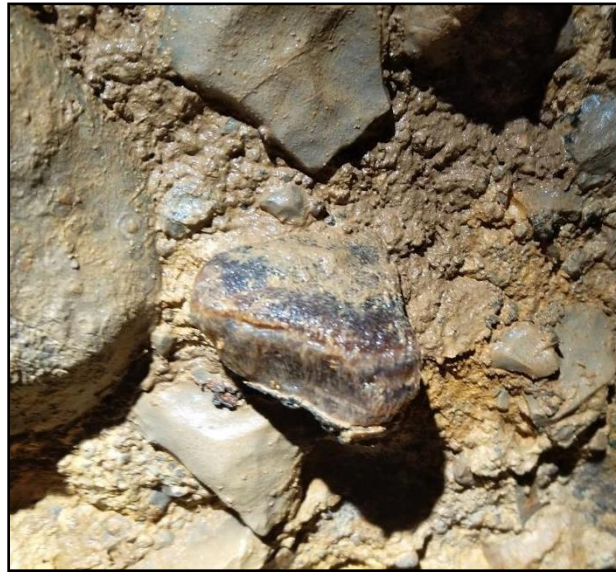
2.fotó A kiszáradt patakmederben heverő miocén kőzetbe ágyazódott és lecsiszolódott cseppkődarab 2022. 06. 06.

Kezdeményezésünkre Sebe Krisztina vezetésével Bauer Márton, Ruszkiczay-Rüdiger Zsófia, megkezdtek bizonyos földtani vizsgálatokat a Törökpince-víznyelőbarlangban. Számos eddig nem ismert vagy nem elég figyelmet kapott jelenségre hívták fel a figyelmünket.

Ezek közé tartozik az alábbi is melyről Sebe K. így fogalmaz.

„A Törökpince bejárati, korábban ismert szakaszában, de az oldalág végponti termeiben (pl. Mészufás-terem) is több helyen fordulnak elő 20-30 cm-es durvakavicstól darakavicsig terjedő méretű, jórészt jól koptatott cseppkődarabok. A Bokor (1925) által említett egy darab „mészpáttuskó” is minden bizonnyal ezek közé tartozik. A Törökpince első szűkületében olyan kavics is látható, amely a triász mészkő és a rá kivált cseppkőlefolys együttes lekoptatásával jött létre.”

Ebből is látható, hogy egy szakember szeme mennyivel többet lát, mint egy egyszerű barlangkutatóé.

3. fotó Erősen mállott miocén kőzetbe ágyazódott cseppkődarab 2023.01.05.

Ezek után talán logikusnak hathat az a kérdés, hogy honnan, mikor és hogyan kerülhettek ezek a cseppkőképződmények a miocén abrúziós kőzettömegbe? Ezekre a kérdésekre a végső választ természetesen a megfelelő felkészültséggel rendelkező szakemberek fogják megadni.

Ami azonban bizonyos, ha a külső körülmények megfelelőek voltak a triász mészkövek karsztosodásra megindulhatott, ez akár már a jurában is elkezdődhetett.

A miocén időszakára már akár jól fejlett üregrendszerek is kialakulhattak a pannon beltengerből szigetszerűen kiemelkedő Mecsek ÉNy-i részét alkotó triász mészkőtömegben, ahol aztán megindulhattak az abrúziós folyamatok.

Abrúziós tevékenység hatására formálódó tengerpart

Néhány abrúziós forma

Természetesen az üregek és a bennük található képződmények a miocén abrázációs folyamatok közben is kialakulhattak, ebben az esetben a cseppkőképződmények és az abrázációs kőzettömeg között sokkal kisebb a korkülönbség, de így is akár millió években is mérhető.

Omladékból kiemelt miocén abrázációs eredetű kőzetdarab, jól láthatóak benne az összecementálódott kőzetdarabok és a beépült cseppkőkavics is. fotó: Zalán B.

A lepusztuló sziklafalakban kialakult üregek képződményei maguk is tovább aprózódnak az állandó hullámverésben, majd leülepedve beépülnek az új kőzettípusba. Ennek ellenére a magukba zárt információkat jórészt megőrizték, és az megfelelő felkészültséggel kutatható.

Ezzel az egyedüliséggel is kiemelkedik a Törökpince – víznyelő a környéken található barlangok sorából.

Barlangvédelemi tevékenységeink

(Haász József, Zalán Béla)

A jó nevelésnek köszönhetően, igen fontosnak tartjuk a barlangok védelmét! Az általunk feltárt szakaszok nagy része érintetlen marad, a járóútvonal azonnali kijelölése miatt. A Nyugati 2-es oldalág régi végponti termeiben is sikerült kijelölnünk a járóútvonalat, megvédve ezzel a gyönyörű mésztufa gátakat, amiken, éveken keresztül mentek át az emberek. Valamint lezárásra került a Törökpince szakasz a Nyugati 2. oldalág régi végpontján. Járóútvonal kijelöléséhez 5mm-es rozsdamentes fémpálcákat használunk, sárga madzaggal és a rendőrségtől kapott prizmákból készült nyilak segítik a helyes út megtalálását. Engedélyt kaptunk Havasi Ildikótól a barlang bejáratai rendbe hozására. (Akácós és Törökpince víznyelő) Mivel ezek nagyobb esőzések alkalmával működésbe lépnek ezért a bejáratai feltöltődnek.

Akácós - víznyelő bejárata takarítás előtt és utána

Törökpince-víznyelő bejárata régen és most

Kötelező haladási irány

Ideiglenes lezárás a Nyugati 2. oldalág végén

A szorgalmas csapat

Janus Pannonius Múzeum Természettudományi Osztály és Mecsekerdő Zrt. LIDAR képe a Mecsekről

(Haász József)

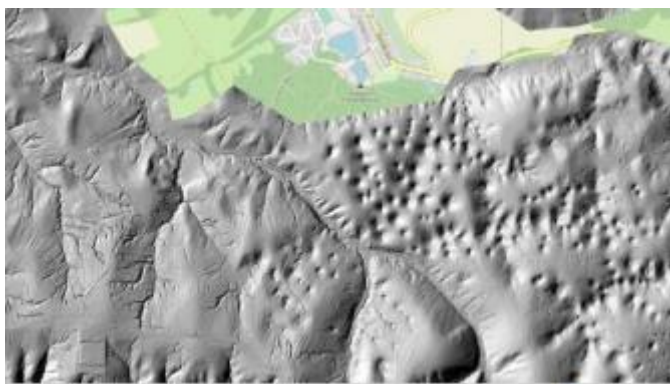
Év elején értesültünk arról, hogy elérhető a Mecsekerdő Zrt-nél az úgy nevezett LIDAR térkép. Segítőkészek voltak és megkaptuk a térképet, minden adattal együtt. Amikor megnyitottuk (ehhez még kellett segítséget kérni a Janus Pannonius Múzeum Természettudományi Osztályától) akkor az egyik szemünk sírt, a másik nevetett!

Ugyanis a fotón „csak” a Mecsekerdő Zrt. területe volt rajta. Azért erről is nagy részeket tudtunk „bejárni” a szoba melegéből, rengeteg időt és pénzt megspórolva ezzel! 2 új barlangot sikerült találnunk a segítségével, amit 2023-ban fogunk bejelenteni! (Mecsekerdő bg. Fédra-Víznyelő bg.)

Abaligeti látkép részlet

Először is, hatalmas sikernek könyvelhető el, hogy Rónaki László hagyatéka a múzeumba került, így mindenki számára hozzáférhető lett! Ez már önmagában is hatalmas dolog, de akad itt még más is. Tudomásunkra jutott, hogy a Múzeumnál megvan a teljes LIDAR kép a Mecsekről. Külön köszönet Morvai Anitának, akinek nagy szerepe volt az ügy lebonyolításában! Így az összes barlangrendszer (8) vízgyűjtő területe tökéletesen látszik, ami azért nagyszerű, mert így otthonról ki lehet választani a megnézendő objektumokat, majd céltudatosan odamenni. Rengeteg ötletünk van még a térkép felhasználásával kapcsolatban, amit várhatóan 2023-tól fogunk megvalósítani.

Persze, több dologban is sokat segítettek rajtunk, de azt egy másik fejezetben lehet olvasni.

Abaligeti látkép részlet

Szemétszedés a karszton

(Haász József, Zalán Béla)

Operatív törzs

Túrázóként az ország különböző részeit bejárva, rá kellett ébredni, hogy nagy a baj a hulladékkezelési szokásainkkal. Vannak kisebb területek, amik tiszteletre méltóak tisztaságuk miatt és vannak olyanok is, amiket szép szavakkal nem lehet leírni. Szemünket már nem is zavarja, ha meglátunk egy-egy elejtett üres palackot, hisz oly sokszor találkozunk vele. Nálunk a Nyugat-Mecsekben is van baj! Idáig kevés ember érezte magában azt az indíttatást, hogy lehajoljon mások után a szeméért. Sok a szemét a Mecsekben, de még mindig nem késő, hogy felébredjünk!!!

Az elmúlt időkben rengeteget tanultunk a barlangok megóvásáról és felmerült az az ötlet, hogy szedjünk szemetet a barlangokban, mert sajnos a víznyelőkön át bejutnak a patakos barlangjainkba, ezzel a vizeink minőségét erősen rontják. Igen ám, de hiába szedjük fel a barlangokban a szemetet, ha a felszínen is sok van, egy újabb eső pedig behozza. Hát így indult útnak az ötlet.

Először a Törökpince-víznyelőig szedtük, főleg a kutatások alkalmával. Az abaligeti halcsontváz parkolótól kb. fél kilométer, összesen 7 darab 80 literes kukászsák telt meg főleg műanyaggal és két véécésészét is sikerült exhumálni. Valamennyit hazavittünk a zsákos anyagból, de közben sikerült felvenni a kapcsolatot Ivády Gáborral, Abaliget polgármesterével, így a szemét nagy részét a falu gondjaira bíztuk.

Arra jöttünk rá, hogy a szemét mindenkié, gondolok itt a Mecsekerdő ZRT.-re, a Duna-Dráva Nemzeti Park-ra a Falura és persze magunkra, egyszerű földönfutókra is. Felvettük a kapcsolatot Havasi Ildikóval (geológiai referens Duna-Dráva Nemzeti Park) aki nagy segítségünkre volt ügyünkben. Átala sikerült kapcsolatba lépni Kulcsár Péterrel (tájégségvezető Duna-Dráva Nemzeti Park) és Hohn Miklóssal (erdészeti igazgató Mecsekerdő ZRT.). Egy nagyobb akciót beszéltünk meg, a Nemzeti Park és Abaliget osztozik a műanyag, üveg és egyéb hulladékokon, a Mecsekerdő meg a veszélyes hulladékot viszi, főként gumikról volt szó. Másfél köbméter szemét gyűlt össze, amit testvériesen elosztottunk és 32 gumi, ezek közül 6 igen természetes. Külsősként Dezső Christopher segített rengeteget nekünk!

Igen változatos volt a gyűjteményünk, volt régi, mostani, kicsi, nagy, de párat kiemelnék! A már említett vécecsészék (3db összesen), Hajdú centrifuga, fóliasátorként üzemelő műanyagpalackok, szőnyegek, összedőlt pottyantós véce ponyvából, biliárd posztó, olajszűrő, pétisós zsákok, stb. Munkánkat jövőre is tervezzük folytatni.

Gregorits Máté a gumi zsonglőr

Bükösdí-Garai Fédra a büszke gumivadász

Dezse Christopher (miocén) traktorgumi feltárása

Tele, mint a déli busz Haász Józsi
kocsija

A Mecseki Barlangkutató Csoport egyéb tevékenységei

(Zalán Béla)

Csoportunk megalakulása óta folyamatosan törekszik a karszt és barlangkutató népszerűsítésére, hiszen tevékenységünk általában nem a nagy nyilvánosság előtt zajlik. Így a téma iránt érdeklődőknek felszíni és barlangi túrákat kínálunk, természetesen nem titkolt célunk, hogy közülük egyre többen csatlakozzanak valamelyik tevékenységünkhöz. Szórólapokat, plakátokat valamint bemutatkozó anyagokat készítettük felhívva a figyelmet tevékenységünkre.

Két érdeklődő az első barlangi túrájára készül

Egy felhagyott kőbányában ismerkedés a kőzetekkel, ásványokkal

A plakátunk

A Duna Dráva Nemzeti Park Igazgatóság felkérésére részt vettünk a Föld Napi rendezvényükön, valamint a Janua Pannonius Múzeum által szervezett Múzeumok éjszakáján is lehetőségünk volt a bemutatkozásra. Előadások keretében is volt alkalmunk bemutatkozni és ismertetni a csoport eredményeit, tevékenységeit.

Pécs Tettye –Tér
Kora reggel Föld Napi rendezvényen

Pécs Bányászati Múzeum udvara a
Múzeumok éjszakájára készülve

Előadás a Baranya Megyei
Természetbarátok Szövetségénél

Abaligeten az előadás mellett kis
kőzet, ásvány és felszerelés
bemutatóval is készültünk

A Törökpince – víznyelőben elért eredményeinknek hamar híre ment így szerepelhettünk egy helyi Tv műsorban és újságcikkek is megjelentek rólunk.

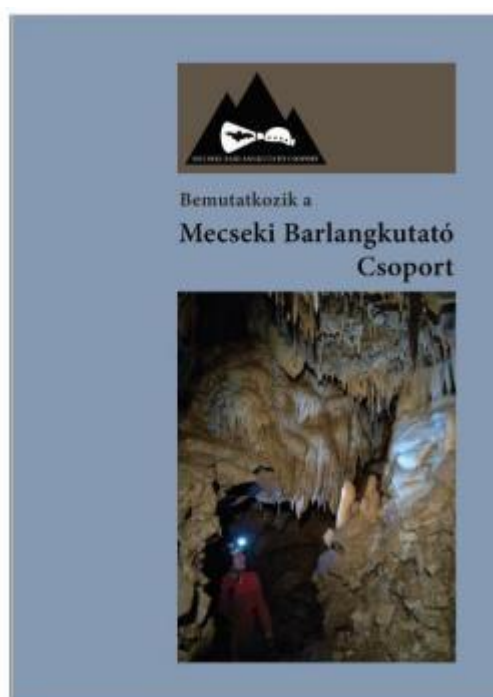
TV riport a Bányászati Múzeum előtt

National Geographic online oldalán lesz majd olvasható egy másik velünk készített riport.

Balra hátul a riporter hölgy Jeki Gabriella mellette Madarász Gábor Viktor, akinek a riportot köszönhetjük.

Elöl balról jobbra Zalán Béla kutatásvezető és akik a barlangot feltárták Bükösd-Garai Fédra, Haász József

A felfedezésünket reklámozó plakát és egy néhány oldalas ismertető borítója a tevékenységünkről.

A Mecseki Barlangkutató Csoport részvétele egy tervezett kiállítás és konferencia megrendezésében

(Zalán Béla)

Előzményről néhány sorban:

A sokak által ismert neves karszt és barlangkutató Rónaki László 2019 tavaszán történt elhalálozása után, volt néhány kezdeményezés az irodalmi hagyatékának megőrzésével, elhelyezésével és későbbi hasznosításával kapcsolatosan.

Én magam is úgy ítéltam meg, hogy a Mecsek és a Villányi hegységek karszt és barlangkutatójának témakörében eddig senki nem kutatott és publikált ennyit, mint Rónaki László.

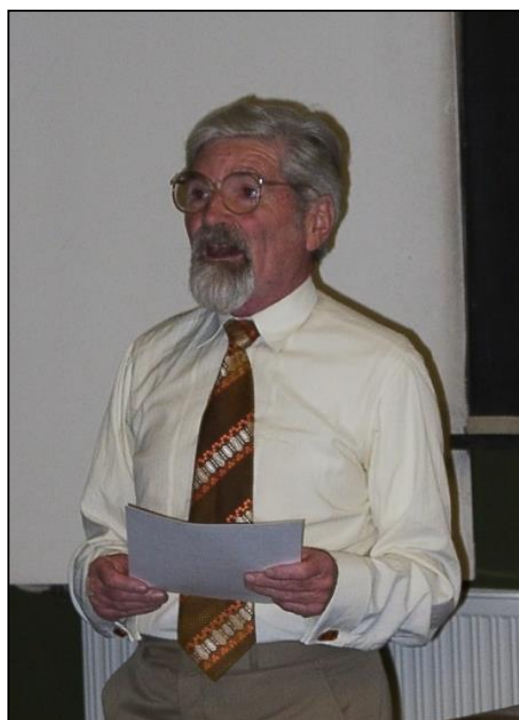
Így joggal feltételeztem a hagyatékában – melyet eddig soha nem láttam - egy jelentős irodalmi gyűjteményt, amit úgy éreztem, hogy csak azok tudnak igazán értékelni, akik a fentebb említett két hegységben karszt és barlangkutatóval foglalkoznak.

Felvettem a külföldön élő lányával a kapcsolatot és próbáltam nála érdeklődni a barlangos témát érintő hagyaték sorsáról. Én magam is vázoltam elképzelésemet, miszerint ez az anyag alapja lehetne egy a Rónaki Lászlóról elnevezett adattárnak, melyet aztán a használat fejében mindenki bővítené.

Számos levélváltás történt köztünk, de a személyes kapcsolat felvételére a Covid járvány miatt – hiszen nem jöhetett haza – nem került sor.

Ahogy az idő haladt előre aggódni kezdtem a hagyaték sorsa miatt, majd egyszer csak kiderült, hogy annak jelentős része a Pécsi Janus Pannonius Múzeum Természettudományi Osztályának épületében került elhelyezésre és ezek után mindenki számára hozzáférhető.

Elképzelésemet, ha nem is közvetlenül, de sok munkával, kitartással mégis meg lehetne valósítani, a digitalizálási lehetőség kihasználásával. A Mecsekben vagy a Villányi hegységekben komolyan kutatni szándékozónak óriási előnyt jelenthetne ennek az anyagnak az ismerete.

Rónaki László

Morvai Anita (JPM) ismerkedik a háttérben látható szekrényekben elhelyezett hagyatékkal

Haász József, Mecsnóber Melinda, Tóth Zita Emese a hagyatéktérképes anyagával ismerkednek

Megszületik egy terv:

Amikor végre betekintést nyerhettem Rónaki L. anyagába Janus Pannonius Múzeum munkatársai egy olyan ötlettel álltak elő, mely minden várakozásomat felülmúlta.

Az első komolyabb megbeszélésre ebben a témakörben Pécsen a JPM Természettudományi Osztályán 2022. jan. 24-én került sor.

Jelen voltak Kisbenedek Tibor (JPM Természettudományi Osztályának vezetője) Morvai Anita (JPM Természettudományi osztály munkatársa) Gábor Olivér (JPM Főmuzeológusa, régész) Haász József és Zalán Béla (a néhány nap múlva megalakuló Mecseki Barlangkutató Csoport) képviselőiben.

A megoldandó feladatokat akkor négy pontba csoportosítottuk:

1- Adattári feldolgozás:

- dokumentáció és térképek rendezése és adattári számmal való ellátása
- a különböző dokumentumok közti átfedések és összefüggések közti konkordancia-jegyzék elkészítése
- a térképek tárolási lehetőségének megoldása
- a duplumok elbírálása és átadása a DDNPI barlangászati adattárának

2- Időszaki kiállítás megrendezése:

- a Rónaki-hagyatéktérkép bemutatása: rajzok, fényképek, tárgyak
- Baranya megye barlangjainak kutatásához tartozó „relikviák” bemutatása
- modern barlangászati eszközök bemutatása
- barlang-installáció (pályázati pénz esetén)

- barlangi ásványok bemutatása
- ősszállatok csontmaradványainak bemutatása
- barlangi élővilág

3- Emlékcikk megjelentetés Rónaki László életéről:

Tervezett megjelenési helyek: JPM Évkönyv, honlap, Karszt- és barlang kiadvány.

4- Rónaki László emlék-konferencia megrendezése 2023. májusban.

Tervezett szekciók:

- baranyai barlangászat története:
- Rónaki László életének és hagyatékának bemutatása.
- az MKCS története.
- baranyai kutatócsoportok története (előadás vagy poszter)
- a barlangok veszélyeztetettsége – Források elapadása - Természetvédelem
- baranyai barlangok kutatása és források foglalása.

A megbeszélések tervezgetések rendszeressé váltak, külön kívánságomra megpróbáltuk bevonni minden a Mecseki karszt és barlangkutatásban érdekelt csoportot, egyesületet és magánszemélyt. Sajnos aktivitásuk meglehetősen rövid életűnek bizonyult, de azért érkeztek felajánlások is, mint pl. Pro Natura Karszt és Barlangkutató Egyesülettől felszerelésekre stb.

Megbeszélésen

balra: Haász József középen: Kisbenedek Tibor jobbra: Gábor Olivér

Pályázat írás közben

balra: Kisbenedek Tibor középen: Mecsnóbert Melinda jobbra: Morvai Anita

A megbeszélések során az eredeti elképzelések sokat változtak, volt olyan téma ami előtérbe került mint pl. egy kiállítás és hozzákapcsolódó konferencia megszervezése, 2023 tavaszára, míg más betervezett feladatok későbbre halasztódtak. Az előtérbe

került témák megvalósítása érdekében pályázatok megírására került sor, melyben jelentős segítségünkre volt Mecsnóbert Melinda a Magyar Biológiai Társaság Ügyvezető igazgatója.

Az is egyértelművé vált, hogy a gyakorló barlangkutatók másképp, és mást szeretnének megmutatni, mint azok, aki nem ismeri a barlangok világát és nincs ilyen témában tapasztalatuk. A kutatóknak pedig a kiállítás megtervezésében, rendezésében, kivitelezésében nincs tapasztalatuk. Így olykor jelentős vita is kibontakozott a két csoport között.

A barlangos tapasztalatok hiányát néhány barlang (Abaligeti – barlang, Nagyharsányi-kristálybarlang Tettyei- barlang) felkeresésével próbáltuk enyhíteni.

Abaligeti – cseppkőbarlang felkeresése közben a kiállításhoz fotók is készültek.

A háttérben Gábor Olivér (JPM) a

A Nagyharsányi –kristálybarlang felkeresése

A legösszetettebb feladatnak a kiállítás megszervezése bizonyult, többek között a helyszínek is változtak, végül Pécsen a Káptalan u. 4 szám alatt található Múzeum Galériára esett a választás.

A pályázatokon ugyan sikerült nyerni, a kiállítás kivitelezését és a hozzákapcsolódó konferencia lebonyolítását azonban még a Covid, a háború, az infláció és az energia árak változása és még kitudja mi minden megakadályozhatja.

(A mellékelt fotókat Zalán Béla készítette.)

A Múzeum Galéria épülete

A tervezett kiállítás helyiségei

Scheitler Adriennel a Mecsekerdő Zrt. Erdei Iskolájának a vezetőjével régi ismeretség közt össze bennünket.

Idén a Duna Dráva Nemzeti Park által rendezett Föld Napi programon találkoztunk ismét, ahol szóba került az Erdészeti Erdei Iskola újjáépítése és egy kiállító térrel való növelése, amiben esetlegesen a segítségünket kérnék majd.

A kiállítással kapcsolatos első megbeszélésre július végén került sor, amit számos egyéb követett, majd 2022. december 13. A "Enhancing the Adventure Generating Local Environment Pitomača-Pecs - EAGLE" című projekt záró konferenciáján vehettünk részt.

Itt többek között bemutatásra kerültek a hazai projektelemek és a Mecsek Discovery Center bemutatása. Ennek keretében megtekinthetővé vált a Mecsek természeti értékeit felvonultató kiállítás is, melyhez csoportunk is szakmai segítségnyújtással szerényen hozzájárult.

Kiss Milán, Mecsekerdő Zrt.
ismerteti a hazai projektelemeket

Részlet a Mecsek természeti értékeit bemutató kiállításból

A mecseki karsztot érintő részlet

Támogatóink

(Haász József, Zalán Béla)

Abaligeti Önkormányzat (Aggregátor, + 50 méter hosszabbító)
A kép balszélén Madarász Gábor Viktor (Abaliget Kulturális ref.) mellette Ivády Gábor Vilmos (Abaliget polgármestere.) Zalán Béla (kutatás vez.) és jobb szélén Haász József (mindennek a motorja)

Szentlőrinci Rendőrőrs (Fényvisszaverős eszközök)

Szekeres Tibor, Szatmári Ilona
(Elsősegély felszerelés)

Polacsek Zsolt (Bontó szerszámok, kötelek, karabínerek, overál, stopcsiga, kompasz, fokív, sisak, fejlámpa)

Mihalik Zoltán (sisak)

Naumov Emese (30m kötél, GPS)

Nok Péter (GoPro endoszkóp, 20m kötél)

Skuta Gabriella (vasanyag, bojler 150l.)